

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет(інститут) географічний

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС

обов'язкового освітнього компонента

Вчення про природні територіальні системи

(назва ОК)

підготовки **магістра**

(назва освітнього рівня)

спеціальності **014.07 Середня освіта (Географія)**

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Географія. Економіка)**

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Вчення про природні територіальні системи»
підготовки магістр, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта
(Географія), за освітньою програмою Середня освіта (Географія. Економіка)

Розробник: д. г. н., проф. Петлін В. М.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної географії

протокол № 12 від 26 червня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Фесюк В. О.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання / заочна форма навчання	<i>01 Освіта/Педагогіка</i> <i>014.07 Середня освіта (Географія)</i> <i>Середня освіта (Географія. Економіка)</i> <i>магістр</i>	Обов'язковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 1
		Семестр – 1-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції – 36 год. (денна), 8 год. (заочна)
		Практичні (семінарські) – 36 год. (денна), 10 год. (заочна)
		Самостійна робота – 68 год. (денна), 114 год. (заочна)
Мова навчання		Консультації – 10 год. (денна), 18 год. (заочна)
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Петлін Валерій Миколайович
Науковий ступінь	Доктор географічних наук
Вчене звання	Професор
Посада	професор кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D0%BB%D1%96%D0%BD_%D0%92%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B9_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
Телефон	+380964538734
e-mail	valerii.petlin@vnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен четвер 15.00–16.00, аудиторія С-614

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Вчення про природні територіальні системи» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія. Економіка) та спрямований на досягнення здобувачами знань щодо теоретичних, методологічних основ вчення про природні територіальні системи, має міждисциплінарноінваріантне підґрунтя, спрямоване на виявлення найбільш природничо-загальних організаційних залежностей.

Пререквізити

Освітні компоненти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), що містять знання, уміння й навички, необхідні для опанування освітнього компонента «Вчення про природні територіальні системи»: освітні компоненти циклу загальної підготовки та циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія. Економіка).

Постреквізити

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення освітнього компоненту «Вчення про природні територіальні системи»: «Геоглобалістика», «Переддипломна педагогічна практика», «Написання випускної кваліфікаційної роботи», «Атестаційний іспит», а в подальшому – у професійній діяльності.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента «Вчення про природні територіальні системи» є набуття здобувачами освіти теоретичних і практичних знань про сутність, просторово-часову організованість, динаміку, функціонування та еволюцію природних територіальних систем. Важливим для ОК є виявлення рівнів організованості, та практичного застосування знань про територіальні системи.

Основними **завданнями** освітнього компоненту «Вчення про природні територіальні системи» є:

- формування системи знань про логіку методологічних основ теорії природних територіальних систем;
- засвоєння методів теоретичного й емпіричного дослідження природних територіальних систем;
- з'ясування змісту ідеалізованої природної територіальної системи;
- вироблення вміння самостійно здійснювати аналіз антропогенних й антропогенно-модифікованих територіальних систем;
- вивчити зміст теорії оптимізації природних територіальних систем;
- вивчити зміст концепції різноманіття територіальних систем;
- вміти застосовувати конструктивний підхід у дослідженні й використанні територіальних систем;
- вміти прогнозувати стан в територіальних системах;
- формування системи знань про районування природних територіальних систем;
- застосовувати ландшафтно-гуманістичний підхід при вивченні природних територіальних систем.

Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Вчення про природні територіальні системи»:

Загальні компетентності:

- здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (ЗК4).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності (ФК1);
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК2);
- здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу (ФК6);
- здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності (ФК8);
- здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички (ПК1);
- здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх (ПК3);
- здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері

професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем (ПК4);

- здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом (ПК5);

- здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності (ПК6).

Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітньої компоненти «Вчення про природні територіальні системи» є:

- демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області (РН1);

- формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність (РН4);

- демонструє вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання (РН9);

- демонструє вміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу (РН11);

- демонструє здатність діяти автономно і в команді (РН13);

- демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів (РН14);

- розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків (ПРН1);

- знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організувати дослідницьку роботу (ПРН3);

- обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організувати дослідницьку роботу здобувачів освіти (ПРН4);

- обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори (ПРН5);

- демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності (ПРН6);

- здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології (ПРН7).

**Структура освітнього компонента
Денна форма навчання**

Тема	Кількість годин					
	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль I. Загально-теоретичні і загально методологічні основи природних територіальних систем						
Тема 1. Концепція природної територіальної системи	11	2	2	1	6	ДС, ДБ, ІНДЗ, Р/4
Тема 2. Методи теоретичного й емпіричного дослідження	11	4	2	1	4	ДС, ІНДЗ, Р/5
Тема 3. Ідеалізована природна територіальна система	9	2	2	1	4	ДС, Р/4
Тема 4. Системна парадигма в науці про природні територіальні системи	10	2	4		4	ДС, ДБ, Р/4
Тема 5. Концепція різноманіття територіальних систем	10	2	2		6	ДС, ДБ, ІНДЗ/5
Тема 6. Територіальні системи у часовому середовищі	9	2	2	1	4	ДС, Р /4
Тема 7. Еволюція природних територіальних систем	11	2	2	1	6	ДС, ДБ/4
Модульна контрольна робота 1						КР, Т/20
Разом за змістовим модулем 1	71	16	16	5	34	50
Змістовий модуль II. Теоретичні основи антропогенного використання природних територіальних систем						
Тема 8. Антропогенні й антропогенно-модифіковані територіальні системи	10	4	2		4	ДС, ІНДЗ/4
Тема 9. Теорія оптимізації природних територіальних систем	10	2	4		4	ДС, К/4
Тема 10. Конструктивний підхід у дослідженні й використанні територіальних систем	9	2	2	1	4	ДС, К, Р/4
Тема 11. Теоретичні основи прогнозування в територіальних системах	9	2	2	1	4	ДС, ДБ, К, ІНДЗ/4
Тема 12. Районування	9	2	2	1	4	ДС, ІНДЗ, Р/4
Тема 13. Екологічний підхід і екологічна парадигма у вченні про природні територіальні системи	13	4	4	1	4	ДС, ДБ/3
Тема 14. Теоретичні основи управління і керування в природних територіальних системах	11	2	2	1	6	ДС, ДБ/4
Тема 15. Ландшафтно-гуманістичний підхід	8	2	2		4	ДС, Р/3
Модульна контрольна робота 2						КР/20
Разом за змістовим модулем 2	79	20	20	5	34	50
Всього годин	150	36	36	10	68	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка.

Заочна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль I. Загально-теоретичні і загально методологічні основи природних територіальних систем						
Тема 1. Концепція природної територіальної системи	9	1		1	7	ДС, ДБ, ІНДЗ, Р/4
Тема 2. Методи теоретичного й емпіричного дослідження	8			1	7	ІНДЗ, Р/5
Тема 3. Ідеалізована природна територіальна система	8			1	7	Р/4
Тема 4. Системна парадигма в науці про природні територіальні системи	9	1		1	7	ДС, ДБ, /4
Тема 5. Концепція різноманіття територіальних систем	9	1		1	7	ДС, ДБ, ІНДЗ/5
Тема 6. Територіальні системи у часовому середовищі	8			1	7	Р /4
Тема 7. Еволюція природних територіальних систем	12	1	2	1	8	ДС, ДБ/4
Разом за змістовим модулем 1	63	4	2	7	50	30
Змістовий модуль II. Теоретичні основи антропогенного використання природних територіальних систем						
Тема 8. Антропогенні й антропогенно-модифіковані територіальні системи	13	1	2	2	8	ДС, ІНДЗ/4
Тема 9. Теорія оптимізації природних територіальних систем	10			2	8	Р/4
Тема 10. Конструктивний підхід у дослідженні й використанні територіальних систем	11	1		2	8	ДС, К, /4
Тема 11. Теоретичні основи прогнозування в територіальних системах	10	1		1	8	ДС, ДБ, К, ІНДЗ/4
Тема 12. Районування	11		2	1	8	ДС, ІНДЗ, Р/4
Тема 13. Екологічний підхід і екологічна парадигма у вченні про природні територіальні системи	12	1	2	1	8	ДС, ДБ/3
Тема 14. Теоретичні основи управління і керування в природних територіальних системах	11		2	1	8	ДС, ДБ/4
Тема 15. Ландшафтно-гуманістичний підхід	9			1	8	Р/3
Модульна контрольна робота						КР/40
Разом за змістовим модулем 2	87	4	5	11	64	70
Всього годин	150	8	10	18	114	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка.

Завдання для самостійного опрацювання

Завдання самостійної роботи здобувачів освіти вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

№ з/п	Назва теми, зміст роботи	Кількість годин денна/заочна форма навчання
1	2	3
1	Види і особливості конструктивно-географічного територіального моделювання	5/7
2	Концептуальні засади прогнозування в територіальних системах	5/7
3	Концептуальні основи районування територіальних систем	4/8
4	Ландшафтний підхід: його суть і прояви	4/7
5	Гуманістичні тенденції в сучасному ландшафтознавстві	5/8
6	Теорія обмежень щодо природних територіальних систем	4/7
7	Геоecологічна концепція в інтерпретації природних територіальних систем	4/7
8	Ноосферна концепція	4/7
9	Концепція культурних (гуманістичних) ландшафтів	5/8
10	Регенеративні залежності в антропогенних територіальних системах	5/7
11	Концептуальні залежності різноманіття територіальних систем	4/7
12	Моделювання природних територіальних систем	5/9
13	Поняття про геосистему	4/7
14	Зв'язки в природних територіальних системах	5/9
15	Вчення про екологічні ніші територіальних систем	5/9
Разом		68/114

Методи та форми оцінювання

Методи: лекції, практичні (семінарські) заняття (методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні, інтерактивні); самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна, консультації).

Форми оцінювання: усне опитування (індивідуальне, фронтальне). Оцінка участі у дискусії за питаннями для обговорення. Перевірка виконання завдань практичних робіт (індивідуальних, кооперовано-групових) та завдань для самостійного опрацювання. Тестування, модульна контрольна робота, екзамен.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувачів освіти

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка здобувач освіти має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;

– брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

– об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» основними видами порушення є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Виконані завдання здобувачів освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедалайнів та перекладання

Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою

(усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному ОК на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-лесі-у>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів. Здобувач освіти може скласти пропущені з поважної причини теми та покращити свій результат та ту суму балів, яку було виділено на ці теми.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за:

- поточну роботу з відповідних тем;
- виконання завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного курсу Moodle).

За активність на заняттях здобувач освіти може отримати до 20 % максимального поточного бала, при цьому сума поточних балів за семестр не може перевищувати 40 балів.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 50 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Неформальна освіта при освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершальних етапах у формі іспиту.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи у формі тесту на платформі Moodle).

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах, як сума поточної та контрольної модульних оцінок.

Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав усі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість з модуля повинна бути ліквідована здобувачем у поза аудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента, як сума підсумкових модульних оцінок, становить не менше 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. Іспит складається тоді, якщо здобувач освіти бажає підвищити свій бал. Водночас бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Екзамен проводиться в усній формі, за екзаменаційними білетами.

Екзамен відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Від 75 до 100 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана вчасно, повністю відповідає поставленому завданню; отримані правильні результати; звіт виконано охайно; висновки до роботи повні, самостійні та обґрунтовані, відсутні логічні, граматичні та стилістичні помилки; наявні правильно оформлені посилання на джерела; на захисті здобувачем освіти продемонстровано розуміння як загального результату, так і кожного етапу роботи; здобувач знає нормативну базу, вільно володіє основними категоріями освітнього компонента, здатен пояснювати природу та зміст основних явищ і процесів, аргументовано викладає зміст навчального матеріалу, вміє доводити проблему, посилаючись на власні міркування, наукові джерела та дані, отримані за допомогою доступних інформаційних технологій і баз даних, вирішує складні проблемні завдання. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 75 до 100 % тестових завдань.

Від 50 до 75 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана вчасно, загалом відповідає поставленому завданню; в отриманих результатах та висновках наявні незначні недоліки; у звіті є несуттєві помилки як в змісті, так і в оформленні; на захисті здобувачем освіти загалом продемонстровано розуміння загального результату та кожного етапу роботи, проте наявні несуттєві помилки; здобувач освіти самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, допускає несуттєві помилки коли пояснює природу та зміст основних явищ і процесів; загалом демонструє вміння проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Під час поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 50 до 75 % тестових завдань.

Від 25 до 50 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 50 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки є неповними та недостатньо обґрунтованими; під час захисту роботи здобувач освіти припускається суттєвих помилок. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 25 до 50 % тестових завдань.

Від 1 до 25 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 25 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки поверхневі та необґрунтовані; на захисті роботи здобувач освіти фрагментарно демонструє розуміння загального результату та кожного етапу роботи. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено менше 25 % тестових завдань.

У разі, якщо практична робота виконана із запізненням понад тиждень (без поважних причин), виконана вчасно, проте не захищена, бал знижується на 10 % від максимального бала.

Зарахування результатів навчання, отриманих у формальній та/або інформальній освіті

Результати освіти, отримані у формальній та/або інформальній освіті, можуть бути зараховані як додаткові у межах поточного оцінювання, при цьому сума поточних балів за семестр не може перевищувати 40.

Види наукової та практичної активності здобувачів освіти	Кількість балів
Публікація наукової статті в періодичному виданні наукових праць здобувачів освіти в межах тематики освітнього компонента	20
Виступ на міжнародній, всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді в межах тематики освітнього компонента	до 10
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів або інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 15

Розподіл балів

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання – максимальний бал 40.

Усі практичні роботи/семінарські заняття (1-18) оцінюються в 12 балів. Перевідний коефіцієнт суми балів – 0,185.

Підсумкове оцінювання – максимальний бал 60.

Модульна контрольна робота № 1 – максимальний бал 30.

Модульна контрольна робота № 2 – максимальний бал 30.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання – максимальний бал 40.

Усі практичні роботи/семінарські заняття (1-5) оцінюються в 12 балів. Перевідний коефіцієнт суми балів – 0,66.

Підсумкове оцінювання – максимальний бал 60.

Модульна контрольна робота – максимальний бал 60.

Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти

1. Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
2. Група у Telegram Web, яка створюється старостою і працює протягом навчального семестру.

Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Орієнтований перелік питань до екзамену

1. Теоретичні основи географії.
2. Теоретичні основи системності
3. Логіка структури теорії природних територіальних системи.
4. Методологічні основи науки про територіальні системи.
5. Методи теоретичного і емпіричного дослідження.
6. Емпіричний фундамент теорії територіальних утворень.
7. Ідеалізована природна територіальна система.
8. Атрибути вчення про природні територіальні системи.
9. Становлення вчення про антропогенні територіальні системи.
10. Властивості природних територіальних систем.
11. Ноосферна концепція.
12. Суть обмежень у природних системах.
13. Концептуальні основи оптимізації природних територіальних систем.
14. Різноманіття природних територіальних систем.
15. Основи теорії конструктивного підходу.
16. Моделювання природних територіальних систем.
17. Основні поняття і стан учення про територіальне планування.
18. Суть прогнозу і прогнозування територіальних систем.
19. Суть і стан районування територіальних систем.
20. Парадигми і теорії в дослідженнях територіальних систем.
21. Гуманістичні тенденції в географії.
22. Гуманістичні тенденції в сучасному ландшафтознавстві.
23. Концепція культурних ландшафтних систем.
24. Геоекологічна концепція в інтерпретаціях природних територіальних систем.
25. Класифікація антропогенних ландшафтів.
26. Концептуальні основи оптимізації природних територіальних систем.
27. Малюнок і текстура природних територіальних систем.
28. Ієрархічність природних територіальних систем.
29. Концептуальні основи екологічного підходу у вченні про природні територіальні системи.
30. Поняття про геосистему.
31. Поліструктурність ландшафтного простору.
32. Закономірності часової організації організації природних територіальних систем.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Петлін В. М. Вчення про природні територіальні системи (Дистанційний курс в системі Moodle ВНУ імені Лесі Українки) <https://moodle.vnu.edu.ua/enrol/instances.php?id=2641>
2. Петлін В. М., Міщенко О. В. Прикладне ландшафтознавство: підручник. Луцьк : Вежа-друк, 2021. 328 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Петлін В. М. Теорія природних територіальних систем: монографія : у 4-х т. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. Т. 2 : Природні територіальні системи: концепції, парадигми, організація. 2016. 623 с.
2. Петлін В. М. Теорія природних територіальних систем: монографія : у 4-х т. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. Т. 3 : Ентропійно-синергетичні основи організації, класифікація і типологія, мінливість, саморегулювання і самоорганізація. 2016. 539 с.
3. Петлін В. М. Теорія природних територіальних систем: монографія: у 4-х т. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. Т. 4 : Теоретичні основи

антропогенного використання природних територіальних систем. Методика і сучасні напрямки досліджень. 2016. 433 с.

4. Петлін В. М. Інформація в організованості природних територіальних систем. К. : Видавничий центр КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. 420 с.

5. Петлін В. М. Ієрархії природних територіальних систем. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2018. 476 с.

6. Петлін В. М. Гармонія організованості природних територіальних систем. Луцьк : Вид. центр СНУ ім. Лесі Українки, Простір-М, 2019. 516 с.

7. Петлін В. М. Організація та організованість природних територіальних систем. Луцьк : Вид. центр ВНУ ім. Лесі Українки, Простір-М, 2020. 1036 с.

8. Петлін В. М. Програмованість природи. Луцьк : Вежа-Друк. 2021. 476 с.

9. Петлін В. М. Внутрішня симетрія та асиметрія залежностей в організованості природних територіальних систем. Луцьк : Вид. центр ВНУ ім. Лесі Українки, Вежа-Друк, 2022. 619 с.

Додаткова література

1. Ландшафтне планування в Україні / за ред. Л. Г. Руденка. Київ : Реферат, 2014. 144 с.

2. Назарук М. М. Соціальна екологія: взаємодія суспільства і природи. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. 348 с.

3. Некос А. Н., Черкашина Н. І., Брусенцова О. Д. Екологія та неоекологія. *Термінологічний українсько-російсько-англійсько-китайський словник-довідник*. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 320 с.

4. Руденко Л. Г. Ноосферная філософія В. І. Вернадського – фундамент устійчивого (сбалансованого) планетарного розвитку. *Український географічний журнал*. 2013. № 2. С. 7–12.

5. Системні дослідження навколишнього середовища: корпоративні екологічні системи, хімічна екологія: підручник / Л. Д. Пляцук, Т. В. Козуля, Л. Д. Гурець, В. Ф. Моїсеєв, І. Ю. Аблєєва. Суми : ПФ «Видавництво Університетська книга», 2019. 460 с.

6. Удовиченко В. В. Регіональне ландшафтне планування: теорія, методологія, практика. Київ : Прінт-Сервіс, 2017. 617 с.